



ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Κείμενο θεματογραφίας με επαναληπτικές ασκήσεις

Στον λόγο του *Pro Archia* (62 π.Χ.), ο Κικέρωνας υπερασπίζεται τον Έλληνα ποιητή Αρχία του οποίου αμφισβητήθηκε το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη. Στο πιο κάτω απόσπασμα, ο ρήτορας αναφέρεται στη σχέση ελληνικής και λατινικής λογοτεχνίας.

Poetae per litteras hominibus magnam perpetuamque famam dare possunt; multi viri igitur, litteras de suis rebus scribi cupiunt. Trahimur omnes studio laudis et multi gloria ducuntur, quae aut in litteris Graecis aut Latinis inveniri potest. Qui, autem, videt multum fructum gloriae in versibus Latinis sed non in Graecis, nimium errat, quod litterae Graecae leguntur in omnibus fere gentibus, sed Latinae in finibus suis continentur.

Cicero, *Pro Archia*, 11.26, 10.23 (διασκευή)¹

Λεξιλόγιο:

fama, -ae (θηλ.) = φήμη
fere (επίρ.) = σχεδόν
igitur = επομένως

nimium (επίρ.) = υπερβολικά
perpetuus, -a, -um = διαρκής
versus, -us (αρσ.) = στίχος

Μέρος Α΄:

Σε κάθε άσκηση από τις παρακάτω (1-5), να εργαστείτε με την εξής σειρά:

- Να απαντήσετε πρώτα στο ερώτημα (α).
- Αν απαντήσετε σωστά στο (α), μπορείτε να ασχοληθείτε και με το (β) για περαιτέρω εξάσκηση.
- Αν δεν είστε βέβαιοι για την απάντησή σας στο (α), να προχωρήσετε στο (γ).

1. Αναγνώριση λέξεων της ελληνικής και των νεολατινικών γλωσσών:

α) Δίνονται οι πιο κάτω λέξεις του κειμένου: hominibus, famam, inveniri. Να καταγράψετε για την καθεμία από αυτές μία λέξη της ελληνικής ή μία λέξη νεολατινικής γλώσσας, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά.

.....
.....
.....

β) Να καταγράψετε από το κείμενο άλλες δύο (2) λέξεις οι οποίες συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις της ελληνικής και δύο (2) λέξεις οι οποίες συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις

¹ Πηγή: F.M. Wheelock & R.A. LaFleur, *Wheelock's latin, revised by Richard A. La Fleur*, 6th edition, Harper Collins, New York, p. 146.



νεολατινικών γλωσσών. Να δηλώσετε αντίστοιχα τις λέξεις της ελληνικής και των νεολατινικών γλωσσών.

.....
.....
.....

γ) Δίνονται οι εξής λέξεις από την ελληνική και από νεολατινικές γλώσσες: φήμη, homme (γαλλικά), invention (αγγλικά/γαλλικά). Να εντοπίσετε στο κείμενο τις λατινικές λέξεις με τις οποίες συνδέονται ετυμολογικά.

.....
.....
.....

2. Αναγνώριση πτώσης ουσιαστικών:

α) Να τρέψετε τα πιο κάτω ουσιαστικά στον αντίθετο αριθμό: viri, rebus, laudis

.....
.....
.....

β) Να αναγνωρίσετε γραμματικά τα πιο κάτω ουσιαστικά, δηλώνοντας σε ποια άλλη πτώση θα μπορούσαν να είναι, και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας: viri, rebus, laudis

.....
.....
.....
.....
.....
.....

γ) Να αντιστοιχίσετε τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου (αριστερή στήλη) με τις πτώσεις (δεξιά στήλη). Περισεύουν δύο (2) επιλογές.

Λέξεις	Πτώσεις
a. viri	i. γενική ενικού
b. rebus	ii. ονομαστική πληθυντικού
c. laudis	iii. δοτική πληθυντικού
	iv. αιτιατική πληθυντικού
	v. αφαιρετική πληθυντικού



.....
.....

3. Αναγνώριση ρημάτων:

α) Να τρέψετε τα πιο κάτω ρήματα στον αντίθετο αριθμό: *possunt, ducuntur, errat*

.....
.....
.....

β) Να τρέψετε τα πιο κάτω ρήματα στους τύπους που ζητούνται:

i. *possunt*: στο β' πρόσωπο ενικού υποτακτικής παρατατικού

.....
ii. *ducuntur*: στο α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

.....
iii. *errat*: β' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

.....
γ) Να αντιστοιχίσετε τα πιο κάτω ρήματα του κειμένου (αριστερή στήλη) με την αναγνώριση που αντιστοιχεί σε αυτά (δεξιά στήλη). Στη δεξιά στήλη περισσεύουν δύο (2) επιλογές.

Λέξεις	Αναγνώριση
a. <i>possunt</i>	i. ρήμα παθητικής φωνής
b. <i>ducuntur</i>	ii. β' πρόσωπο ενικού ενεργ. φωνής
c. <i>errat</i>	iii. γ' πρόσωπο πληθυντικού
	iv. ρήμα α' συζυγίας
	v. οριστική παρατατικού

.....
.....

4. Συντακτική αναγνώριση τύπων:

α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τον τύπο *scribi*. Να δηλώσετε αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία και να δικαιολογήσετε.



β) i. Να τρέψετε τον τύπο scribi στον παρακείμενο και στον μέλλοντα.

.....
.....

ii. Να εξηγήσετε κατά πόσο θα μπορούσαν οι χρόνοι αυτοί να αξιοποιηθούν στο συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

.....
.....

γ) Να επιλέξετε ποιος είναι ο ορθός συντακτικός ρόλος του scribi:

- i. υποκείμενο του possunt, τελικό απαρέμφατο, ετεροπροσωπία
- ii. αντικείμενο στο possunt, τελικό απαρέμφατο, ταυτοπροσωπία
- iii. αντικείμενο στο possunt, ειδικό απαρέμφατο, ταυτοπροσωπία

5. Ερωτήσεις κατανόησης:

α) Ποια είναι η άποψη του Κικέρωνα για τη σχέση ελληνικών και λατινικών γραμμάτων στο πιο πάνω κείμενο;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

β) Ποια γενική τάση των Ρωμαίων καυτηριάζει ο Κικέρωνας στο πιο πάνω κείμενο;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



γ) Να επιλέξετε αν οι πιο κάτω δηλώσεις είναι ορθές ή λανθασμένες.

➤ Οι ποιητές μπορούν να προσφέρουν στους ανθρώπους προσωρινή φήμη.

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

➤ Όλοι οι άνθρωποι έλκονται από την επιθυμία για δόξα.

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

➤ Σύμφωνα με τον Κικέρωνα, τα λατινικά γράμματα είναι πιο σημαντικά από τα ελληνικά:

i. ΟΡΘΟ ii. ΛΑΘΟΣ

Μέρος Β' :

Με τη βοήθεια του λεξιλογίου που βρίσκεται στο τέλος του διδακτικού σας εγχειριδίου (Μ. Πασχάλης & Γ. Σαββαντίδης, *Λατινικά Γ' Λυκείου*, Τεύχος Β', ΠΥΕ «Διόφαντος», Αθήνα, σελ. 167-211), να αποδώσετε στα Νέα Ελληνικά το πιο πάνω κείμενο.

Σε περίπτωση που αντιμετωπίσετε δυσκολίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενδεικτική απόδοση του κειμένου στο τέλος του φύλλου εργασίας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μέρος Γ' :

1. Να τρέψετε τις πιο κάτω προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

Poetae hominibus magnam perpetuamque famam dare possunt.

.....



Qui, autem, videt multum fructum in versibus Latinis sed non in Graecis, nimium errat.

.....
.....

2. Να μετατρέψετε τη σύνταξη των πιο κάτω προτάσεων (του κειμένου) από ενεργητική σε παθητική και από παθητική σε ενεργητική.

Poetae per litteras hominibus magnam perpetuamque famam dant.

.....

Trahimur omnes studio laudis et multi gloria ducuntur.

.....

Litterae Graecae leguntur ab omnibus fere gentibus.

.....

3. Να σημειώσετε στο κείμενο ποιες αλλαγές πρέπει να γίνουν, προκειμένου να μεταφερθεί η αφήγηση: (α) στο παρελθόν και (β) στο μέλλον.

(α) Μεταφορά στο παρελθόν:

Poetae per litteras hominibus magnam perpetuamque famam dare possunt; multi viri igitur, litteras de suis rebus scribi cupiunt. Trahimur omnes studio laudis et multi gloria ducuntur, quae aut in litteris Graecis aut Latinis inveniri potest. Qui, autem, videt multum fructum gloriae in versibus Latinis sed non in Graecis, nimium errat, quod litterae Graecae leguntur in omnibus fere gentibus, sed Latinae in finibus suis continentur.

.....
.....

(β) Μεταφορά στο μέλλον:

Poetae per litteras hominibus magnam perpetuamque famam dare possunt; multi viri igitur, litteras de suis rebus scribi cupiunt. Trahimur omnes studio laudis et multi gloria ducuntur, quae aut in litteris Graecis aut Latinis inveniri potest. Qui, autem, videt multum fructum gloriae in versibus Latinis sed non in Graecis, nimium errat, quod litterae Graecae leguntur in omnibus fere gentibus, sed Latinae in finibus suis continentur.

.....
.....



Ενδεικτική απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά

Λατινικό κείμενο	Ενδεικτική νεοελληνική απόδοση
Poetae per litteras hominibus magnam perpetuamque famam dare possunt;	Οι ποιητές μπορούν, μέσω των γραμμάτων, να δώσουν στους ανθρώπους μεγάλη και διαρκή φήμη·
multi viri igitur, litteras de suis rebus scribi cupiunt.	επομένως πολλοί άνδρες επιθυμούν να γράφονται έργα για τα δικά τους κατορθώματα.
Trahimur omnes studio laudis	Όλοι παρασυρόμαστε από τον ζήλο για τον έπαινο
et multi gloria ducuntur,	και πολλοί καθοδηγούνται από τη δόξα,
quae aut in litteris Graecis aut Latinis inveniri potest.	η οποία μπορεί να βρεθεί είτε στα ελληνικά είτε στα λατινικά γράμματα.
Qui, autem, videt multum fructum gloriae in versibus Latinis sed non in Graecis,	Όποιος όμως βλέπει πολύ καρπό της δόξας στους λατινικούς στίχους αλλά όχι στους ελληνικούς,
nimum errat,	σφάλει υπερβολικά,
quod litterae Graecae leguntur in omnibus fere gentibus,	διότι τα ελληνικά γράμματα διαβάζονται σχεδόν σε όλα τα έθνη,
sed Latinae in finibus suis continentur.	ενώ τα λατινικά περιορίζονται μέσα στα δικά τους σύνορα.